

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

## **موضوع**

**وجوه بررسی تفاوت ها و شباهت های اهل تسنن و شیعه در مورد امام زمان ( عج )**

**دبیر گروه: خدیجه بامری**

**اعضای گروه: خدیجه بامری ، نسرين بامری ، سکینه بامری ماه ، نازی بامری ، الهام بامری**

**استاد راهنما: زیور بامری**

## چکیده

یکی از مولفه های مهم حیات اجتماعی بشر مسئله دین و اعتقادات دینی است . چرا که هویت آدمی با اعتقاد او شکل می گیرد . کمتر ملت و جامعه ای را می توان یافت که معارف دینی در آن رسوخ نکرده باشد میان اعتقادات و برداشت ها و تصورات آدمی باور های اصیلی است که با فطرت و عقل آدمی عجین شده و در طول تاریخ ذهن انسان ها را به خود مشغول کرده است . یکی از این اعتقادات اعتقاد به وجود منجی و موعود آخر الزمان است که هر ملت و مذهب و حتی بین معتقدات با ادیان غیر الهی مطرح بوده است این اعتقاد بین پیروان ادیان الهی رنگ و بوی خاص به خود گرفته و هر کس در این راستا طبق معتقدات خودش آن حقیقت موعود را انتظار می کشد .

در اعتقاد به منجی آخر الزمان نوحی وحدت نظر بین مسلمین برقرار است در معتبر ترین منابع اهل سنت در احادیث فراونی اصل اعتقاد به مهدی و حسب و نسب آن بزرگوار حتی بعضی از علایم و شرایط خروج و ظهور نیز مطرح شده که با احادیث و روایات شیعی منطبق است از آنجا که موضوع امام مهدی ( عج ) مسئله بسیار مهم و مورد توجه است . در این مقاله تلاش شده مباحث اشتراک و افتراق در مسئله مهدویت بین شیعه و اهل سنت مورد بررسی و تحلیل قرار گیرد .

**کلید واژه : مهدویت ، ظهور ، شیعه ، سنی ، تفاوت ، شباهت**

## مقدمه

بی تردید از بخش های مهم عقاید اسلام « اعتقاد به مهدویت و ظهور امام ( عج ) است . هنگامی که آفتاب اسلام در جزیرت العرب طلوع کرد و وجود مبارک رسول اکرم ( صلی الله علیه وآله ) رسالت الهی خویش را آوازه جهانیان کرد همه ی مخاطبان را به آینده درخشان نوید داد . از اصول پذیرفته شده عقاید اسلامی ، اعتقاد بر مهدویت و ظهور امام مهدی است . می توان گفت کمتر موضوعی را که تا این اندازه با آن اهمیت داده شده و مورد اجماع همگان نیز باشد لذا با قاطعیت می توان گفت در اعتقاد به منجی آخر الزمان و مهدی موعود نوعی وحدت نظر بین فرق مسلمین برقرار است . هر چند در این میان بعضی افراد با انگیزه های مبهم یا غرض ورزی یا از روی ناآگاهی و جهل به مبانی اسلامی درصددند این باور را بر گرفته از اندیشه های یهودی و مسیحی یا باور صرفا شیعی جلوه دهند حتی این اندیشه را بر آمده از مسائل تاریخی چند قرن بعد از ظهور اسلام مطرح کنند در حالی که این اندیشه علاوه بر این که مطابق فطرت و عقل است از قطعی ترین معارف و حیانی اسلام و بر گرفته از کلمات گوهر بار پیامبر اعظم می باشد . البته آیات قرآن نیز چنین وعده ای را مطرح کرده است گفتنی است میان مسلمانان کسانی یافت می شوند که این اندیشه متعالی را به نحو ی خدشه دار کنند ولی بین کلمات و نوشته های آنها با طور ظمنی و التزامی اصل اعتقاد به مهدویت را می توان یافت .

## معنای لغوی و اصطلاحی

معنای لغوی شیعه : به معنای پیروان و یاران است و بر مفرد و تشنیه و جمع و نیز بر مذکر و مؤنث به طور یکسان دلالت می کند.<sup>۱</sup>

شیعه در اصطلاح عبارت است از : شیعه به پیروان امام علی ( علیه السلام ) گفته می شود که معتقد به امامت و خلافت بلافصل او از طریق نصب و نص پیامبر اکرم ( صلی الله علیه وآله ) هستند.<sup>۲</sup>

سنی در لغت عبارت است از : دوام و استمرار ، راه و روش پسندیده<sup>۳</sup>

سنی در اصطلاح عبارت است از : به آثار پیامبر ( ص ) می گفتند و از زمان شافعی تا کنون سنت به قول فعل و تقریر پیامبر اطلاق می شود . به معنای مستحب و بدعت و صحابه و تابعین است .<sup>۴</sup>

---

<sup>۱</sup> - برنجکار ، آشنایی با فرق و مذاهب اسلامی ، ص ۵۵

<sup>۲</sup> - همان

<sup>۳</sup> - موسوی بجنودی ، دائرة المعارف بزرگ اسلامی ، ص ۲۵۱

<sup>۴</sup> - همان ، ص ۲۵۲

## ه ( امام مهدی (عج) از نسل حضرت فاطمه (س) )

حدیث های فراوانی در این باره وارد شده است به گونه ای که از قدیمی ترین کتاب های حدیثی گرفته تا کتاب های متأخر هر کدام به گونه ای این مطالب را مطرح کرده اند .

ام سلمه نقل کرده که وی از رسول خدا (ص) چنین شنیده است :: مهدی از خاندان من و از فرزندان فاطمه (س) است <sup>۱</sup> .

---

<sup>۱</sup> - همان ، به نقل از ابن ماجه ، ۰۴۲۷۸ ، ص ۱۱۳

## حکومت مهدی آخرین حکومت با استناد به روایات

حکومت مهدی پایان بخش سیر تکاملی بشر و ثمره کوشش تمام پیامبران و ادیان آسمانی است . آینده جهان در پایان سر تکاملی بشر متعلق به جهان اسلام است که با هدایتگری منجی موعود به سامان نهایی و تحقق وعده الهی به ثمر خواهد نشست زیرا مهدی موعود خلاصه تتم انبیاء و عصاره تتم اوصیا است که تمام آرمان ها و آرزو های پیامبران را تحقق خواهد بخشید .<sup>۱</sup>

مهدی موعود آخرین منجی حجت خداست که حکومت او تا هنگام رستاخیز و تا پایان تاریخ انسانی بر روی زمین امتداد خواهد یافت در این زمینه در ابتدا روایاتی را بررسی می کنیم که دلالت می کند بر این که پس از حکومت مهدی دولتی نخواهد بود و امامت با آن بزرگوار ختم خواهد گردید آن حضرت چهل روز پیش از قیامت از دنیا رحلت می کند و سپس هرج و مرج در عالم رخ می دهد وضعیت جهان دگرگون می شود به طور قطع سرفصل جدیدی از زندگی انسان آغاز می شود که از آن به عالم آخرت یاد می کشد .

روایت فضل بن شاذان که با سند موثق از سلمان فارسی نقل می کند که رسول خدا فرمود : ای مردم آیا می خواهید شما را به مهدی بشارت دهم عرض کردند آری فرمود بدانید که خدای متعال سلطان عادل را در امامت من بر می انگیزد که زمین را پر از عدل و داد می کند همان گونه که پر از ظلم و ستم شده است و او فرزند حسین است که نامش نام من و کنیه اش کنیه من است .

این روایت صراحت دارد به این که پس از حکومت حضرت مهدی دولتی نخواهد بود و آن حضرت چهل روز قبل از قیامت از دنیا می رود.<sup>۲</sup>

---

<sup>۱</sup> - محسنی اسکندری ، رجعت در عصر ظهور ، ص ۳۰۴

<sup>۲</sup> - همان ، ص ۳۰۵

## نتیجه

اعتقاد به منجی موعود ، عقیده ای فرا ملی و فرا دینی بوده و فطرت هر آدمی با آن عجین است . این موعود در هر دین و ملتی به اسم و ویژگی خاص است اعتقاد به مهدی و ظهور آن حضرت به عنوان منجی عالم بشریت ، یک باوری اسلامی و مورد اتفاق تمامی مسلمین است .

مساله مهدویت و عقیده ی ظهور حضرت مهدی (ع) در اسلام مساله اصیل و ریشه دار است و اختصاص به تشیع ندارد و قبل از این که یک عقیده ی شیعی باشد یک عقیده ی اسلامی ثابت و اجماع عمومی مسلمانان بوده و علمای دانشمندان و نویسندگان از شیعه و سنی در این باره کتاب ها مقاله ها و رسانه ها نوشته اند تا آنجا که فقط از علمای اهل تسنن پنجاه جلد کتاب معتبر مستقل درباره ی وجود مقدس حضرت مهدی (ع) به رشته تحریر در آمده است . مهدی موعود آخرین حجت خداست که حکومت او تا هنگام رستاخیز و تا پایان تاریخ انسانی بر روی زمین امتداد خواهد یافت . اهل سنت بالاتفاق به مهدویت معتقدات و بر دلیل وجود روایت های متواتر ظهور حضرت مهدی در آخر الزمان جزء اعتقادات قطعی خود می دانند . اما بر خلاف شیعه امامیه که معتقدند امام مهدی ( عج ) فرزند امام حسن عسکری ( ع ) است و هم اکنون نیز زنده و غایب است و عده ای از اهل تسنن مدعی هستند که مهدی موعود همان عیسی بن مسیح مریم است و عده ای دیگر نیز معتقدند مهدی موعود اولاد امام حسن مجتبی ( ع ) است نه امام حسن عسکری . جمعی از آنان همانند امامیه معتقدند که امام مهدی از اولاد پیامبر و حضرت فاطمه زهرا ( س ) است و حضرت عیسی نیز به هنگام ظهور امام مهدی ( عج ) به یاری او خواهد شتافت و در نماز به آن حضرت اقتدا خواهد کرد اکثریت علما اهل سنت اعتقادشان دقیقاً مثل ما شیعیان است یعنی معتقدند که امام زمان ( عج ) از نسل امام حسین و امام حسن عسکری می باشد و او همان موعودی که زمین را پر از عدل و داد می کند چنان که پر از ظلم و جور شده است و معتقدند که ایشان زنده و دارای عمر طولانی هستند .

## منابع و ماخذ

- ۱-قرآن کریم
- ۲-اکبری نژاد ، بررسی تبلیغ مهدویت ، قم ، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه ، چاپ سوم ، ۱۳۸۸ ،
- ۳-رضایی ، موعود شناسی و پاسخ به شبهات ، قم ، مسجد مقدس جمکران ، ۱۳۸۸
- ۴-سلیمانی ، درسنامه مهدویت ، قم ، بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود ، چاپ اول ، ۱۳۹۱
- ۵-سعیدی مهر ، کلام اسلامی ۲ ، قم ، چاپ دوم ، ۱۳۹۴
- ۶-طاهری ، سیمای آفتاب ، ناشر زائر ، چاپ ۹ ، ۱۳۹۴
- ۷-طباطبایی نسب ، عطر انتظار ، قم ، معاونت فرهنگی سازمان اوقاف امور خیریه ، چاپ دوم ، ۱۳۷۸
- ۸-عظیمی ، رجعت در ظهور ، قم ، بنیاد فرهنگی حضرت مهدی (ع) مرکز تخصصی مهدویت ، ۱۳۸۹
- ۹-قرائتی ، تفسیر نور ، قم ، جلد ۱۲ ، ۱۳۷۶
- ۱۰-قادری ، مهدویت در سته ، قم ، بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود ، ۱۳۹۰
- ۱۱-مکارم شیرازی ، تفسیر نمونه ، دارالکتب اسلامی ، ج ۳۱ ، ۱۳۵۶
- ۱۲-نیل ساز ، سیری در مباحث مهدویت گل نرگس ، قم ، موسسه فرهنگی هنری اشراقی معرفی ، چاپ ۹ ، ۱۳۱۲

..

